
Tegevusaruanne 2019

Tallinna Vaimse Tervise Keskus
Mustamäe tee 50 10621 Tallinn
tel 627 6640
tallinn@vaimnetervis.ee
www.vaimnetervis.ee

Sisukord

1.	<u>KESKUSE TUTVUSTUS</u>	3
2.	<u>2019. AASTA EESMÄRGID JA NENDE TÄITMINE</u>	4
	STRATEEGILISED EESMÄRGID	4
	RAHASTUS JA FINANTSTULEMUSED	5
	ARENDUSTEGEVUSED JA PROJEKTID	6
3.	<u>TEENUSED</u>	7
	TEENUSTE STATISTIKA	7
	TEENUSTE TULEMUSLIKKUS	9
	SISE- JA VÄLISHINDAMINE	10
	HUVIGRUPPIDE UURINGUD JA TAGASISIDE	10
4.	<u>ÜLEVAADE ÜKSUSTE TEGEVUSEST</u>	11
	TERAAPIAKESKUS	11
	LASNAMÄE TEGEVUSKESKUS	11
	TUGIKODU	12
	KOGUKONNATÖÖ MEESKOND	13
	REHABILITATSIOONIMEESKOND	14
	HAABERSTI KLUBIMAJA	15
5.	<u>PERSONALITÖÖ</u>	17
6.	<u>VÄLISKOMMUNIKATSIOON</u>	17
7.	<u>2020. AASTA ARENGUSUUNAD</u>	20

1. Keskuse tutvustus

Tallinna Vaimse Tervise Keskuse põhieesmärk on pakkuda ja arendada vaimse tervise teenuseid psüühilise erivajadusega täiskasvanud inimestele ja nende peredele.

Keskuse missioon on toetada psüühilise erivajadusega inimeste taastumist, pakkudes kvaliteetseid vaimse tervise teenuseid ja jagades teadmisi oma valdkonnast. Taastumise all mõistame me tähenduse, eesmärgi ja oma koha leidmist elus, iseseisvuse suurenemist, toetavaid suhteid, võimalust õppida ja töötada. Taastumine tähendab, et inimene elab rahuldust pakkuvat elu vaatamata haigusest põhjustatud piirangutele.

2019. aasta lõpu seisuga oli meie erihoolekandeteenuste kohtade arv järgmine:

- igapäevaelu toetamise teenus: 321 kohta
- toetatud elamise teenus: 86 kohta
- töötamise toetamise teenus: 34 kohta

Rehabilitatsiooniteenust pakkusime kokku 450 inimesele, sh sotsiaalse rehabilitatsiooni teenust 276-le ja tööalase rehabilitatsiooni teenust 174 inimesele.

Aasta jooksul muutusid osaliselt meie üksuste tegevuskohad ja struktuur. Avasime Pelguranna noortemaja ning Pelguranna tugikodu üksuse muutsime Tugikodu üksuseks, mille alla kuuluvad Iru maja ja Stroomi maja. Osutame teenuseid järgmistes üksustes:

Igapäevaelu toetamise teenus	Kogukonnatöö meeskond Tugikodu (Stroomi ja Iru maja) Pelguranna noortemaja Haabersti klubimaja Teraapiakeskus Lasnamäe tegevuskeskus
Töötamise toetamise teenus	Lasnamäe tegevuskeskus Haabersti klubimaja
Toetatud elamise teenus	Tugikodu (Stroomi ja Iru maja) Pelguranna noortemaja Kogukonnatöö meeskond
Sotsiaalse ja tööalase rehabilitatsiooni teenused ja programmid	Rehabilitatsioonimeeskond
Kogemusnõustamine	Korraldavad erihoolekandeteenuste koordinaator ja rehabilitatsioonimeeskond
Tugiisikuteenus	Kogukonnatöö meeskond

Töölepinguga töötajaid on keskkuses aasta lõpu seisuga kokku 63, esindatud on järgmised erialad: sotsiaaltöö, psühhiaatria, psühholoogia, tegevus- ja loovteraapia ning õendus. Enamik meie töötajatest töötab tegevusjuhendajatena.

2. 2019. aasta eesmärgid ja nende täitmine

Strateegilised eesmärgid

2019. aastal toimus Tallinna Vaimse Tervise Keskuse (TVTK) strateegiliste eesmärkide elluviimiseks mitu suurt muudatust ning jätkus töö arendusprojektidega. Peamised märksõnad olid laienemine, välisauditid ja renoveerimine.

2018. a lõpus valminud Pelguranna noortemajas algas 2019. aastal sisustamine, tegevuslubade taotlemine ning teenuse- ja kliendidokumentatsiooni ettevalmistus. Aprillis kolis hoonesse 30 psüühilise erivajadusega esmahaigestunut ning algas töö kenades tänapäevase sisustusega ruumides. Hoone ehitamist rahastasid Euroopa Regionaalarengu Fond ja Tallinna linn.

Klientide vajadustele vastava keskkonna parandamiseks jätkus Pelguranna tugikodu (uue nimega Stroomi maja) hoone renoveerimine. Järgmisel aastal saab selles majas iga toetatud elamise teenuse klient enda kasutusse isikliku toa koos duširuumi ja tualetiga. Samuti loome juurde viis uut tuba, kuna nõudlus toetatud elamise teenusele on suur.

Põhjalik ettevalmistustöö eelnes kevadel toimunud EQUASS kvaliteedisüsteemi auditile, mille tulemusel omistati meile EQUASS Assurance sertifikaat kolmandat korda. TVTK on üks seitsmest Eesti sotsiaalteenuse osutajast, kes läbis EQUASS auditi uuendatud metoodika põhjal. Augustikuus sai Haabersti klubimaja kolmeaastase klubimaja akrediteeringu Clubhouse Internationalilt.

Keskuse jätkusuutlikkuse ja riiklike nõuete täitmise tagamiseks viisime Pelguranna noortemajas läbi töötervishoiu ja tööohutuse riskianalüüsi ning koostasime tegevuskava. Teistes üksustes viisime läbi töökeskkonna sisekontrollid ning hindasime ka isikuandmete töötlemise turvameetmeid.

Klienditöö mahud jäid tugiisikuteenuse ja tervikuna erihoolekandeteenuste puhul võrreldes 2018. aastaga samale tasemele (tõusis toetatud elamise teenuse ja vähenes igapäevaelu toetamise teenuse saajate arv vastavalt 18 ja 11 võrra). Rehabilitatsiooniteenuse saajate arv kasvas 2019. aastal võrreldes eelneva aastaga 11,4%.

Pikaajalise kaitstud töö teenust 2019. aastal me hanketingimuste muudatuste tõttu ei pakkunud, vaid lõpetasime selle 2018. a lõpus ning jätkasime teenuse vajajatele tööalase toe pakkumist töötamise toetamise teenuse raames.

Teadlikkuse tõstmiseks vaimse tervise teenustest ja koostöö edendamiseks korraldasime aasta jooksul kohtumisi koostööpartneritega, samuti loenguid ja sündmusi avalikkusele. Märkimisväärne oli meediakajastuste arv nii ajalehtedes, raadios kui ka televisioonis. Suur huvi meie vastu oli ka vaimse tervise nädalal, mil lahtiste uste nädala käigus külastas meid üle 130 külalise asutusest väljastpoolt.

Töötajate kaasatuse ja motivatsiooni tagamiseks korraldasime 3 ühist sündmust, lisaks 2 sisekoolitust. Dokumentide ajakohastamiseks ja korrastamiseks muutsime organisatsiooni käsiraamatut (koostöömaatriksi, tagasisidesüsteemi, tulemusindikaatorid jm) ja ohutu töötamise töökorda, viimasega ühendasime ka varasema töötervishoiu ja tööohutuse juhtimissüsteemi ning kriisikommunikatsiooni plaani. Muutsime juhendamiste töökorda ning ühendasime omavahel klientide sularaha ja ravimite hoiustamise töökorrad.

Kokkuvõttes sisaldas 2019. a tegevuskava 2 strateegilise eesmärgi ja 8 meetme täitmiseks 71 oodatavat tulemust, millest täielikult täitsime 35 (49%) ja osaliselt 24 (34%) tegevust. 21 (17%) tulemust jäi saavutamata, lükkus 2020. aastasse või lõpetati vajaduse puudumisel. Suurem osa kõikide üksuste tegevuskavades planeeritud tegevustest sai tehtud.

Rahastus ja finantstulemused

Keskuse peamine tegevusala on hoolekande- ja rehabilitatsiooniteenuste osutamine psüühilise erivajadusega inimestele. Nende teenuste osakaal omatuludest on 95%.

OMATULUD (eurodes)	2018	2019	muutus
Tallinna Vaimse Tervise Keskus kokku	1 112 463	1 306 995	17,5%
Tulud sotsiaallabialasest tegevusest, sh:	1 101 496	1 293 635	17,4%
majutusteenus	34 150	52 982	55,1%
koolitus			
rehabilitatsiooniteenus	276 222	434 153	57,2%
psüühiliste erivajadustega inimeste hoolekandeteenus	705 120	801 621	13,7%
koolitusteenused	300	1 688	462,5%
kaitstud töö teenus	85 704		-100,0%
palgatoetus		3 191	
Üür ja rent (kommunaalteenused)		2 330	
Muu toodete ja teenuste müük	10 967	10 261	-6,4%
Tulud muudelt majandusaladelt (praktikalepingud)		769	

Keskuse kulud teenuste osutamisele:

TEENUSTE OSUTAMISE KULUD (eurodes)	2018	2019	muutus
TVTK kulud kokku	1 508 457	1 695 562	12,4%
sellest töötasu	889 980	989 964	11,2%
Toode:			
Teenused psüühiliste erivajadustega inimestele (Tallinna Vaimse Tervise Keskus)	1 232 483	1 292 991	4,9%
sellest töötasu	731 867	764 957	4,5%
Toode:			
Rehabilitatsiooniteenused (Tallinna Vaimse Tervise Keskus)	275 974	402 571	45,9%
sellest töötasu	158 113	225 007	42,3%

Keskus taotles 2019. aastal riigieelarvest (hasartmängumaksu toetus) finantseerimist kahele projektile:

PROJEKTID RIIGIEELARVEST (eurodes)	2018	2019
Rahvusvaheline klubimaja standard	6 000	
Haabersti klubimaja töö tugevdamine		9 846
TVTK kogemusnõustamise projekt (jätkub 2020. a)		2 602

Arendustegevused ja projektid

Tallinna Linnavaaramet ja Tallinna Vaimse Tervise Keskus allkirjastasid Pelguranna noortemaja üürilepingu 30. aprillil 2019. Aadressil Lõime 29a asuva hoone üldpind on 1 000,6 m² ning selles on 30 kohta majutusega toetatud elamise teenuse kasutajale. Projekti kogumaksumus ilma käibemaksuta oli 1 695 361 eurot, millest 1 020 000 eurot rahastas Euroopa Regionaalarengu Fond.

Jätkus Lõime 31a asuva Stroomi maja kapitaalremont. Ka selles hoones on 30 kohta majutusega toetatud elamise teenuse kasutajale.

Alustasime Tallinna Sotsiaal- ja Tervishoiuameti ning Tallinna Linnavaarametiga kõnelusi ning esitasime lähteülesande Mai 23 hoone renoveerimiseks kuni 12-le majutusega toetatud elamise teenuse kasutajatele. Plaanitav valmimisaeg on 2021. aasta.

Kogemusnõustamise teenuse arendus

2019. a eesmärk oli välja töötada ja rakendada kogemusnõustamise töökord, korraldada kogemusnõustajate koolitus ning jätkata kogemusnõustajate tugigrupiga. Kogemusnõustamise töökorra tööversioon töötati välja, kuid vajab 2020. aastal vastutuse täpsustamist ja ellurakendamist. Kogemusnõustajate koolituse korraldamiseks esitasime väikeprojekt „Kogemusnõustaja koolituse korraldamine psüühikahäirega inimestele“ hasartmängumaksu toetuse saamiseks. Projekti raames alustasime oktoobris koolitust 12-le psüühikahäirest taastumise kogemusega inimesele. Kahel korral toimus kogemusnõustajate tugigrupp keskuses tegutsevatele kogemusnõustajatele. Lisaks pakkusime kogemusnõustamise praktikat mitmele soovijale. Praktikad alustas 6 ning läbis 4 inimest.

Isikukeskse erihoolekande teenusmodeli rakendamine kohalikus omavalitsuses

Tallinna Vaimse Tervise Keskus osaleb perioodil 01.10.2019-31.12.2021. a pilootprojektis „Isikukeskse erihoolekande teenusmodeli rakendamine kohalikus omavalitsuses“. Projekti eesmärk on katsetada psüühilise erivajadusega inimeste abistamisel teenuskomponentidel põhinevat lähenemist ja testida korraldusskeemi, kus psüühilise erivajadusega inimeste teenuste korraldaja rollis on kohalik omavalitsus.

Projekti läbiviija Tallinna Sotsiaal- ja Tervishoiuameti partnerite - Käo Tugikeskus, Tallinna Tugikeskus Juks ja Tallinna Vaimse Tervise Keskus - kaudu osutatakse projekti käigus erinevaid teenuskomponente 50 abivajavale Tallinna elanikule. 2019. a toimus projekti administratiivne ettevalmistus (teenuskomponentide hindade väljatöötamine, projekti teavitustöö, korralduslik ettevalmistus jms) ning esimeste klientide suunamine projekti.

2019. a osales TVTK kvaliteedijuht Sotsiaalkindlustusameti töögrupis, kus töötati välja sotsiaalteenuste kvaliteedijuhtise soovituslikud enesehindamise vormid.

3. Teenused

Teenuste statistika

Erihoolekandeteenuste tegevuslubade maht ja muutused:

TEENUS	2017	2018	2019
Igapäevaelu toetamise teenus	348	348	344
Toetatud elamise teenus	70	70	92
Töötamise toetamise teenus	44	44	36

Erihoolekandeteenuste tegevuslubade maksimaalse mahu muudatus majandustegevuse registris oli 2019. a tingitud sellest, et avasime toetatud elamise teenust pakkuva Pelguranna noortemaja, mistõttu oli vajalik taotleda juurde toetatud elamise teenuse kohti, ning vähendasime töötamise toetamise teenuse mahtu, kuna lõpetasime 2019. a kevadel selle teenuse osutamise Iru majas. Aasta lõpus vähendasime mõne koha võrra igapäeva elu toetamise teenuse mahtu, kuna alates 2019. aasta oktoobrist jätkas Sotsiaalkindlustusamet (SKA) teenuste rahastamist mitte tegevusloa maksimaalses mahus, vaid oktoobri lõpuga täidetud kohtade ulatuses.

Tallinna Vaimse Tervise Keskusele kinnitas SKA järgmised maksimaalsed mahud:

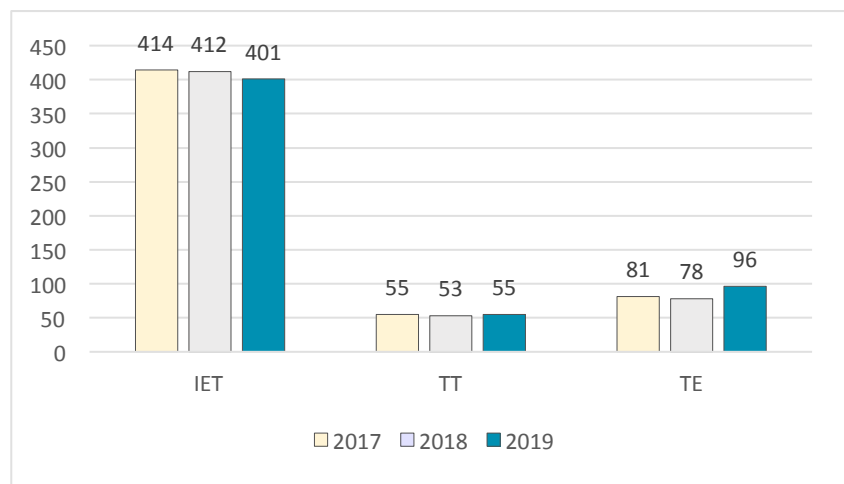
- igapäevaelu toetamise teenus 321 kohta
- toetatud elamise teenus 86 kohta
- töötamise toetamise teenus 34 kohta

Aasta jooksul sai meie keskuses teenuseid eri teenuste lõikes järgmine arv kliente:

TEENUS	2017	2018	2019
Erihoolekandeteenused	442	469	428
Sotsiaalse rehabilitatsiooni teenus	331	197	276
Töölase rehabilitatsiooni teenus	123	206	174
Tugiisiku teenus	36	90	94
Kogemusnõustamise teenus individuaalteenusena (tundi)		50	73
Kogemusnõustamise teenus Grupiteenusena (tundi)		29 + esmahaigestunute tugigrupp	98

Tabelis kajastub kogemusnõustamise teenuse osutamine nii rehabilitatsiooni- kui ka erihoolekandeteenuse klientidele ning neile, kes pöördusid keskuse poole üksnes kogemusnõustamise saamiseks.

Erihoolekandeteenuste (IET – igapäevaelu toetamise teenus, TT – töötamise toetamise teenus, TE – toetatud elamise teenus) klientide arv teenuste lõikes, kes on aasta jooksul teenuseid saanud:

Aasta jooksul vähenes 6,3% võrra igapäevaelu toetamise teenuse kohtade arv ja suurenes 23% võrra (18 täiendavat kohta) toetatud elamise teenuse kohtade arv. Toetatud elamise teenuse saajate arv tõusis tänu Pelguranna noortemaja avamisele. Väiksem igapäevaelu toetamise teenuse saajate arv oli tingitud 2019. aasta aprillis jõustunud sotsiaalhoolekandeseaduse muudatusest, mille tõttu teenuse taotlemine läks varasemate aastatega võrreldes oluliselt ajamahukamaks, samuti külmutati 2019. a oktoobris SKA poolt rahastatud teenuskohtade arv, mistõttu paljud igapäevaelu toetamise teenust taotlenud inimesed ei saanud soovitud teenust.

Erihoolekande- ja tugiisikuteenust saavate klientide (487 inimest) profiil:

töötas	27%
õppis	8%
piiratud teovõimega	11%
töötab ja õpib samaaegselt	2%
vanaduspensionär	6%
puuduva töövõimega	46%
puuduva töövõimega, töötab	9%
osalise töövõimega	14%
töövõime kaotusega 90%-100%	3%
töövõime kaotusega 80%	20%
töövõime kaotus määramata	5%
sügava puudega	5%
raske puudega	56%
keskmise puudega	20%
puudega kokku	81%

Teenuste tulemuslikkus

Igapäeaelu toetamise teenuse lõpetanutest täitis oma eesmärgid 3/4 klientidest.

Aasta	Teenuse eesmärgid täideti täielikult või osaliselt
2019	75% klientidest (69 inimest)
2018	78% klientidest
2017	77% klientidest
2016	74% klientidest

Toetatud elamise teenuselt lahkujatest täitsid teenuse eesmärgid täielikult või osaliselt 63% ning töötamise toetamise teenuselt lahkujatest 67%.

Eesmärkide täitmata jäämise peamised põhjused olid kliendi vähene motiveeritus tervislikel põhjustel või vajadus suurema toetusega teenuse järele. Kliendi koostöövalmiduse puudumine oli teenuse lõpetamise põhjuseks 41% juhtudel. 8% juhtudest suunasime kliendi teise teenusepakkuja juurde.

Kõikide erihoolekandeteenuste tulemuslikkust oleme hinnanud koos kliendiga vähemalt kord aastas. Jätkasime erihoolekandeteenustel elukvaliteedi skoori hindamist, mis põhineb inimese subjektiivsel hinnangul tema elukvaliteedi kohta. Teenuselt lahkunud klientide teenuste tulemuste kohta on koostatud lõpphinnangud SKA-le. Nende hinnangute kokkuvõttena võib öelda, et igapäeaelu toetamise teenusel toimus elukvaliteedi paranemine tegevusjuhendaja hinnangul kõige enam sotsiaalsete suhete (56 inimest), vaimse või füüsilise tervise (47) ning vaba aja sisustamise (43) valdkonnas. Muutusteta oli kõige enam majanduslik olukord (48), ühiskonnaelust osavõtt (46) ning turvalisuse ja kindlustunde valdkond (45). Toetatud elamise teenusel paranes elukvaliteet kõige enam vaimse või füüsilise tervise, elamistingimuste ja igapäeaelu toimingute valdkonnas (5). Muutusteta oli kõige enam eneseusu ja eneseväärikuse valdkond (6). Töötamise toetamise teenusel paranes elukvaliteet kõige enam sotsiaalsete suhete, ühiskonda kaasatuse ja vaba aja sisustamise valdkonnas (15). Muutusteta oli kõige enam majanduslik olukord (11).

Rehabilitatsiooniteenuse 117-st teenuse lõpetanud töötukassa kliendist 42 saavutasid tegevuskavas püstitatud eesmärgi, 38 ei saavutanud (10-l eesmärki mittesaavutanud kliendil hinnati töövõime teenuse saamise ajal puuduvaks) ja 35 saavutasid tööalase rehabilitatsiooni eesmärgi osaliselt. 2 klienti osalesid ainult mõnel teenusel ja eesmärki ei hinnatud. Teenus lõppes 8-l SKA kliendil.

Toidupangast said aasta jooksul toiduaineid peamiselt tugikodu, Haabersti klubimaja ja Lasnamäe tegevuskeskuse kliendid, kokku 162 inimest aasta jooksul.

Sise- ja välishindamine

2018. aastal läbiviidud EQUASS kvaliteedisüsteemi enesehindamise parendustegevusena viisime arenduspäeval läbi teavitustegevusi erinevatel kvaliteediteemadel. Aasta alguses viisime lõpule ka EQUASS testauditi. Märtsis esitasime EQUASS auditi avalduse koos põhjalike asutuse tulemusi ning töö põhimõtteid kirjeldavate dokumentidega. 15.-16. aprillil viis EQUASS audiitor läbi auditi, mis oli eriline seetõttu, et seda viidi läbi 2018. aastal kehtima hakanud uue EQUASS metoodika põhjal. Dokumentide, intervjuude ja vaatluse põhjal hindas audiitor meie kvaliteedijuhtimist kõrgete hinnetega, mille põhjal omistati meile EQUASS Assurance sertifikaat kolmandat korda. Augustis sai Haabersti klubimaja kolmeaastase klubimaja akrediteeringu Clubhouse Internationalilt.

Sotsiaalkindlustusameti kirjaliku järelevalve käigus kontrolliti nii erihoolekandeteenuste kui ka rehabilitatsiooniteenuste klientide teenuste dokumente, mis vastasid nõuetele. Hindasime klientide elektroonilise andmebaasi (EAB) kasutamist andmekaitse aspektist ja tegime parendustegevusi. Töökeskonna riskihindamine ja selle põhjal tegevuskava koostamine toimus Pelguranna noortemajas. Teistes üksustes viidi läbi töökeskonna sisekontrollid.

Huvigruppide uuringud ja tagasiside

Klientidelt kogusime tagasisidet ja ettepanekuid nii regulaarselt toimuvatel üksuste kliendikoosolekutel kui ka individuaalsete tegevusplaanide täitmise kohta. Teenuselt lahkunud klientidest andis kirjalikku tagasisidet 54 inimest (2018. a 50 inimest). Neist 80% olid väga rahul ja 15% rahul. Töötajate suhtumise osas klientidesse on tagasiside läbi aastate olnud ühtlaselt kõrge - viimasel kolmel aastal 94-96%. Eelmise aastaga võrreldes on pisut langenud nende vastajate osakaal, kes nõustusid täielikult, et on saanud piisavalt ennast puudutavates otsustes kaasa rääkida, protsendid on vastavalt 94% ja 87%. Viimased kolm aastat on rahulolu jõustamise osas olnud kasvav – vastavalt 70%, 80% ja 83%.

83% kirjalikku tagasisidet andnud klientidest nimetas mõnda meeldivat kogemust teenuse saamise ajal. Kõige enam hindasid kliendid teenuse pakkumise õhkkonda, mida kujundas peamiselt töötajate suhtumine. Näiteks töötajate rahulikkus, sõbralikkus, personaalne suhtumine, vastutulelikkus, professionaalsus jm. Üksikutel kordadel mainiti soovi saada rohkem tähelepanu ja rohkem teavet esimesel kohtumisel. Mainiti ka elamispinna soove, mis on seotud eelkõige vajadusega liikuda teisele teenusele, kuhu on järjekord. 70% vastajatest mainis positiivseid muutusi oma elus. Nimetati eneseteadlikkuse, iseseisvuse ja aktiivsuse tõusu. Mitu inimest mainis, et on muutunud rahulikumaks või saanud tööd.

Aasta jooksul lahendasime neli kliendikaebust. Kliendid avaldasid meie töötajatele kirjalikku tänu 56-l korral (2018 a. 18 korral). Kliendiesinduse tagasisidet dokumenteeriti kaebuste ja ettepanekute registris 27 kandena. 69% ettepanekutest sai positiivse vastuse.

4. Ülevaade üksuste tegevusest

Teraapiakeskus

Teenust sai aasta jooksul keskmiselt 39 klienti. Teenusele tuli 13 klienti, neist 3 teistest üksustest. Teenuselt lahkus 13 klienti - neist 6 olid hõivatud õppimise ja töötamisega, 1 sai emaks, 3 kliendil halvenes tervises seisund ja 3 kliendil puudus motivatsioon teenusega jätkata.

Aasta jooksul toimusid mitmesugused grupitegevused: tantsu- ja liikumisteraapia, stressijuhtimine, draamagrupp, „Mõtlemine ja loovus“, tervislikud eluviisid, kunstiklubi, muusikaklubi, noorte tugigrupid eesti ja vene keeles ning erinevad vaba aja grupid.

Populaarsemad grupid olid tantsu- ja liikumisteraapia, „Mõtlemine ja loovus“ ning stressijuhtimine, kus osales keskmiselt 5-6 klienti. Õhtusel ajal toimusid noorte tugigrupid ja alates oktoobrist tantsu- ja liikumisteraapia grupp. Suuremad sündmused olid suvine väljasõit Türile ja jõulupidu. Kliendikoosolekud toimusid kord kuus, kus koos klientidega planeerisime järgmise kuu tegevusi ja kliendid said anda tagasisidet toimunule.

Teraapiakeskuse tugevuseks on üksuse väiksus ja paindlikkus ning võimalus pakkuda klientidele toetust nii grupitegevuste kui ka individuaaltöö kaudu. Arengueesmärkideks on uute töötajatega ühtse meeskonnana toimimine ja kvaliteetse teenuse pakkumine.

Lasnamäe tegevuskeskus

Lasnamäe tegevuskeskus pakkus 2019. a igapäevaelu toetamise teenust 75 kliendile. Kokku osales aasta jooksul meie erinevates tegevustes 101 inimest. Aasta jooksul lõpetasime igapäevaelu toetamise teenuse 7 kliendiga ning teenusele tuli 9 uut klienti. Töötamise toetamise teenust pakkusime 18 kliendile, teenuse lõpetasime 4 kliendiga, teenusele tuli 11 klienti. Pakkusime klientidele töötamise võimalust kaitstud keskkonnas. Klientidest töötasid 2 keskuse koristajana, 8 majahoidjana, 1 kullerina, 3 käsitöötodete valmistajana, 3 Express Posti reklaamikandjatena. Avatud tööturul töötas 9 klienti. Teenuseid pakkusime eesti ja vene keeles. Meie juures oli asendusteenistuses 2 noormeest.

- Igal tööpäeval toimusid grupitegevused, millest populaarsemad olid kunstistuudio, filmi- ja pagarigrupp ning vestlusgrupp. Igapäevases toiduvalmistamise grupis osalemiseks on tekkinud järjekord, sest väikeses köögis on osalejate arv piiratud, ka õppeköögi grupid olid alati osalejatega täidetud. Uute gruppidenä alustasid tantsugrupp ja grupp „Tunne ennast“. Endiselt olid klientidele huvipakkuvad reedese muuseumide ja näituste külastused ning keskuses toimuvad ühisüritused.
- Kliendikoosolekud toimusid iga tööpäeva hommikul. Kord kuus toimuval üldkoosolekul tegime tagasisaate möödunud kuule ning plaane järgmiseks kuuks. Kliendid olid kaasatud filmi-, käsitöö ja vestlusgrupi läbiviimisesse. Pereliikmed olid traditsiooniliselt oodatud meie jaanipäevapiknikule, keskuse sünnipäevapeole ja jõululõunale.

- Toodetena valmisid sarnaselt eelmise aastaga kinkekarbid ja -kotid, jõulukaardid, lambivarjud, paberdekoratsioonid, vilditud kaunistustega õmmeldud kandekotid, kuuseehed, looduskosmeetika, diivanipadjad ja kott-toolid.
- Müüsimise oma tooteid Astangu Heade Asjade laadal ning meie oma keskuses. Esmakordselt osalesime Mardilaadal, Keila Sotsiaalkeskuse ja Neeme laadapäeval. Jätkasime koostööd NUKU poega. Toetasime kliente töökohtade leidmisel, töökoha läbirääkimistel ja abistasime töökohaga kohanemisel.
- Eelmise aasta peamiseks ülesandeks oli töötamise toetamise teenuse arendus, täiendavate töötamise võimaluste loomine ja leidmine.

Meie tugevused: pakume mitmekülgseid tegevusi ja individuaalset nõustamist, teenindame nii eesti kui ka vene keeles, keskendume klientidele jõukohase rakenduse leidmisele ning oleme toeks aktiivsuse hoidmisel ja suurendamisel.

Järgmise aasta suunad: jätkame töötamise toetamise teenuse arendusega: omatoodangu sortimendi laiendamine, üleminekutöökohtade leidmine ja pakkumine, hanketöö katsetamine. Jätkame keskkonna parendustega: ruumide ümberehitamine ja remont, mille käigus on võimalik ellu viia õppekõõgi idee, et selle kaudu pakkuda nii toiduvalmistamise, majapidamise kui heakorrasüsteemide õpetamist ja arendamist.

Tugikodu

Tugikodus pakkusime ühes kuus teenuseid järgmiselt: 1. poolaastal toetatud elamise teenust 33 kliendile ja igapäevaelu toetamise teenust keskmiselt 22 kliendile, 2. poolaastal vastavalt 42 ja 23 kliendile.

Aasta jooksul suundus isiklikku korterisse elama üks klient, omaette sotsiaaleluruumi sai 4 klienti ja tagasi oma koju lähedaste juurde läks samuti üks klient.

2019. aastal oleme aktiivselt osalenud tugikodu põhjaliku renoveerimise protsessis. Aasta teises pooles anti tugikodu kasutusse endine Iru noortemaja hoone, millest sai alates maist Iru maja. Sellega saime veelgi laiendada toetatud elamise teenuse osutamist koos elamispinna võimaldamisega. Aasta jooksul on meeskonnaga liitunud kaks uut töötajat.

Oktoobris sai Pelguranna tugikodust struktuurüksus Tugikodu, kuhu kuuluvad Iru maja, Stroomi maja ning rühmakodud Erika tänaval ja Hooldekodu teel.

Jätakuvalt on Tugikodu peamine töösuund pakkuda klientidele igakülgset abi oma igapäevase eluga toimetulekul. Toetust pakume peamiselt individuaalse nõustamise ja juhendamise kaudu, et mitte kinnistada kliente liialt vaimse tervise teenustele. Võimalusel suuname kliendid avalikele teenustele. Individuaalse töö käigus abistame kliente rahaplaneerimisel, asjaajamistel ametiasutustes, töö- ja õppimisvõimaluste leidmisel. Nõustame suhtlemisprobleemide korral, aitame teha kokkuleppeid ja tuletame neid meelde, juhendame eluruumide korrashoiu ja toiduvalmistamisel, teeme koostööd klientide tugivõrgustikuga, toetame ravimite tarvitamise harjumuste väljakujunemisel jne. Lisaks individuaalsele tööle viime läbi ka gruppe:

- Igal tööpäeval hommikukoosolek, et alustada päeva, lugeda koos uudiseid ajalehtedest, tuletada meelde päevategevused ja kohustused ning vaadata tagasi eelnevale päevale. Gruppi viib läbi üks majaanikest ja töötaja on vaid toetuseks ja vaatlejana osalemas.
- 1 kord nädalas majaanike koosolek, kus antakse edasi infot toimuvate sündmuste kohta, õigusaktide muudatuste kohta, tehakse ühiseid otsuseid tugikodu elukorralduslikes küsimustes.

Arutatakse läbi uue nädala plaanid ja tehakse kokkuvõtteid läinud nädalast. Gruppi juhendab töötaja ja jälgib, et kõik osalejad saaksid arvamust avaldada. Koostatakse protokoll kokkulepete kohta.

- 1 kord nädalas ühisköögi ja söögitoa koristamine, kus juhendamisel õpitakse majapidamistöid ning kinnistatakse koristamisharjumusi.
- 2 korda nädalas toiduabi jagamine ja juhendamine toiduvalmistamises.
- 2 korda kuus ühiskülastused kinno, teatrisse või muuseumisse/näitusele, et julgustada kliente tugikodust välja minema.
- Alates detsembrist 2 korda nädalas tervisliku liikumise grupp
- Suvekuudel korraldame tugikodu klientidega kahepäevase väljasõidu Peipsi järve äärde, samuti külastasime Jääaja keskust ning Kalevipoja keskust.

Uue aasta väljakutseteks on arendada laienenud üksust nii, et kliendid saaksid kvaliteetset teenust ja töökorraldus oleks töötajatele jõustav ning pakuks rõõmu ja rahulolu.

Kogukonnatöö meeskond

Kogukonnatöö meeskonna eesmärk on toetada psüühiliselt haigestunud inimest nii, et ta tuleb enda tavapärasel elukeskkonnas võimalikult iseseisvalt toime ja tunneb ennast ühiskonda kaasatuna. Meeskond pakub individuaalset tuge ning toetab vajadusel kogu inimese perekonda. Teeme koostööd ka tugivõrgustiku liikmetega. Meie töötajatel on jätkuvalt suur osa teiste spetsialistide ja klientide lähedaste nõustamisel ja psüühikahäireid puudutavate müütide kummutamisel.

Teenust pakkusime paindlikult, mis on üks meie peamistest tugevustest. Enamasti toimuvad kohtumised väljaspool kontorit. Teenust pakume nii eesti kui ka vene keeles.

Aasta lõpu seisuga töötas meeskonnas 15 töötajat. Sel aastal liitus meiega üks uus töötaja. Oleme saanud uutele klientidele teenuse osutamist alustada kohe või lühikese ooteajaga.

Huvi teenuse vastu on olnud jätkuvalt suur. 2019. a pöördus meeskonda teenuse saamise sooviga 83 inimest, neist eestikeelseid pöördumisi oli 49 ja venekeelseid 34. Pakume kolme teenust: igapäevaelu toetamine, toetatud elamine kliendi oma kodus ja psüühikahäirega isiku tugiisikuteenus.

2019. aasta teenusele suunatud klientide puhul oleme märganud järgmiseid tendentse:

- noorte osakaal on tõusnud
- diagnoosid on muutunud mitmekesisemaks, valdavad ei ole enam psühhootilised häired
- paljudel on sõltuvused (ka ravimisõltuvus)
- paljudel on suitsiidimõtted
- paljude terviseseseisund on halb, nad ei ole koostöövalmis

Aasta lõpu seisuga oli teenustel 178 inimest. Psüühikahäirega isiku tugiisiku teenusel olevate inimeste arv kasvas peaaegu 2 korda. Põhjuseks eelkõige see, et inimeste terviseseseisund on kõikumine ja teenus võimaldab toetada neid paindlikult vastavalt inimese vajadustele. Aasta jooksul võtsime teenusele 53 ja lõpetasime teenuse 52 inimesega.

Meeskonna tugevuseks on see, et meid usaldatakse, meil on hea koostöö erinevate asutustega, psühhiaatriakliiniku, linnaosade sotsiaalhoolekande osakondadega, SKA juhtumikorraldajatega jne.

Klienditöö kvaliteedi tõstmiseks toimusid igakuised meeskonna supervisioonid. Lisaks korraldasime meeskonna ühiseid ettevõtmisi. Külastasime teenustega tutvumise eesmärgil Tartus MTÜ-d Iseseisev Elu ja Vaimse Tervise Hooldekeskust. Sügisel käisime meeskonnaga õppereisil Sankt-Peterburgis P. Kaštšenko ja Püha Nikolai Imetegija Psühhiaatriahaiglas. Lisaks külastasime ka töö- ja loomekeskust "Lihtsad asjad".

Kogu meeskond läbis motiveeriva intervjuerimise koolituse.

Järgmise aasta peamine suund on meeskonnas projekti „Isikukeskse erihooldekande teenusumudeli rakendamine kohalikus omavalitsuses“ elluviimine.

Rehabilitatsioonimeeskond

Rehabilitatsiooniteenust pakkusime 450 inimesele, neist 174 said tööalase rehabilitatsiooni ja 276 sotsiaalse rehabilitatsiooni teenust. Tegutsesid eraldi meeskonnad eesti ja vene keelt kõnelevate klientide jaoks, samuti komplekteerisime spetsialistide meeskonna Valkla kodu klientidele teenuse osutamiseks. Meeskond tegi koduvisiite ja pakkus teenuseid ka teistes erihooldekodudes (Kehra kodu, MTÜ Maarja Kodu). 2019. a lõpus kuulus rehabilitatsioonimeeskonna põhikoosseisu 16 spetsialisti: meeskonna juht, koordinaator, 3 sotsiaaltöötajat, psühhiaater, 2 tegevusterapeuti, 4 psühholoog, loovterapeut ja psühhiaatriaõde. Põhimeeskonda lisandus loovterapeut ja psühholoog, sotsiaaltöötajate koormus suurenes. Käsunduslepinguga lisandus meeskonda 2 psühholoogi, loovterapeut, tegevusterapeutid. Kokku pakkus teenuseid 33 spetsialisti. Teenuse dünaamika 2019. aastal oli järgmine: paljude klientide osaline töövõime hinnati psüühikahäire tõttu puuduvaks ja töötukassa kliendid liikusid SKA teenusele. 117 teenuse lõpetanud töötukassa kliendist 42 saavutasid tegevuskavas püstitatud eesmärgi, 38 ei saavutanud (u 10-l eesmärki mittesaavutanud kliendil hinnati töövõime puuduvaks) ja 35 saavutasid tööalase rehabilitatsiooni eesmärgi osaliselt. 2 klienti osalesid ainult mõnel teenusel ja eesmärki ei hinnatud. Teenus lõppes 8-l SKA kliendil, kellest 3 saavutasid eesmärgi.

Spetsialistide individuaalteenuste kõrval jätkasime ka grupitegevuste pakkumist, sh

- taastumiskursus
- sümptomite kontroll
- loovteraapia eesti ja vene keeles
- mälugrupp
- suhtlemisoskuste grupid Aspergeri sündroomiga inimestele
- sõpruse ja intiimsuse programm
- tööprogrammi erinevad moodulid
- suhtlemisoskuste grupid vene keeles
- *hamet 3* metoodikal põhinev sotsiaalsete oskuste grupp vene keeles
- *mindfulness*-grupp
- joogarühm
- jalgpall ja tervislik liikumine
- kaks rehabilitatsioonilaagrit keskusest väljas

Olulisemad muudatused rehabilitatsioonimeeskonna töös 2019. aastal:

- Alates 1. aprillist ei pea klientidele koostama rehabilitatsiooniplaane, kliendid tulevad teenusele juhtumikorraldaja hinnanguga ja keskus koostab tegevuskava.
- Väga paljud varasemad töötukassa kliendid said ümberhindamisel puuduva töövõime ja tulid kiirelt SKA teenusele.
- Alustasime koostööd Valkla Koduga, teenusel oli aasta lõpu seisuga on 40 Valka klienti.
- Meeskonnal on suurem valmisolek osutada teenuseid klientide elukohas.

Olulisemad sündmused lisaks tavapärasele tööle olid:

- Alustasime erialaspetsialistide kovisioone, et tagada spetsialistidele infovahetus, toetada erialast arengut ning tulla paremini toime oma igapäevase tööga meeskonnana.
- Komplekteerisime eraldi meeskonna Valkla Kodus rehabilitatsiooniteenuse osutamiseks.
- Meeskonnaliikmed osalesid mitmel koolitusel:
  - üks töötaja jätkas tegevusteraapia õpinguid töökohapõhises õppes
  - üks osales motiveeriva intervjuerimise koolitusel
  - üks osales rehabilitatsioonispetsialisti koolitusel ja omandas kutse
- Jaanuaris toimus kohtumine töötukassa juhtumikorraldajatega.
- Toimusid regulaarsed kohtumised andmebaasi PUGU meeskonnaga, et arendada andmebaasi vastavalt töötajate ja teenuse vajadustele.
- Septembris toimus kohtumine SKA juhtumikorraldajatega.
- Septembris toimus koosolek ka Valkla kodu klienditöö juhtidega, et arutada, kuidas teenus läinud on ning hinnata töökeskkonda.
- Meeskond on osalenud nii SKA kui ka töötukassa infopäevadel.
- Aasta lõpus osales suurem osa meeskonnast Sensuse psühhiaatriakonverentsil ja psühhiaatriakliiniku konverentsil.

Haabersti klubimaja

Haabersti klubimaja on kogukond, kes aitab psüühikahäirega inimesi tagasi oma ellu: et neil oleks sobiv elukoht, töö, sõbrad, huvid ja inimesed, kes neisse usuvad ja neid ootavad.

2019. aastal toimus mitu muudatust klubimaja personali hulgas, osa töötajaid lahkus töölt (neist üks tugikodusse) ning asemele tuli kolm uut töötajat. Terve aasta oli meiega ka asendusteenistuja, samuti pakkus klubimaja praktikavõimalusi mitmele tudengile.

Aasta esimeses pooles lõime klubimajale eraldiseiseva nõuandva kogu, kelle ülesandeks on klubimaja toetada selle eesmärkide saavutamisel. Nõuandvasse kogusse kuulub 6 erineva valdkonna spetsialisti, kes teevad klubimaja heaks tööd vabatahtlikult.

Tänu Ceres Kinnisvarale saime suveperioodil kasutada Harku järve lähedal ühte maalappi aiamaa pidamiseks. Ühine aiatööde tegemine oli klubimajale esmakordne kogemus. See õnnestus väga hästi ja jätkame sellega ka järgmisel aastal.

Aasta alguses alustasime klubimaja akrediteerimisprotsessi, mille käigus täitsime mahuka enesehinnanguküsimustiku Clubhouse Internationalile. Juunis külastas klubimaja akrediteerimismeeskond, augusti lõpus saime Clubhouse Internationalilt kolmeaastase (maksimumpikkusega) akrediteeringu.

Statistika

2019. aastal külastas klubimaja 150 psüühikahäirega inimest. Keskmiselt käis klubimajas 99 liiget kuus ning 30 päevas. Klubimaja tööd olid jaotunud kolme üksuse vahel: köögiüksus, kontoriüksus ja töö- ja koolitusüksus. Köögiüksuse töödes osales keskmiselt 40 inimest kuus, kontoriüksuses keskmiselt 58 inimest kuus. Töö- ja koolitusüksuse töödes osales keskmiselt 36 inimest kuus.

33 klubiliiget töötas, neist 11 alustas tööl käimist. Aasta jooksul töötas täiskohaga stabiilselt 7 liiget, ülejäänud töötasid osalise tööajaga. 12 liiget õppis ning õpinguid alustas 7 inimest: 4 kutseõppes, 7 osales kursusel või koolitusel ning 1 klubiliige lõpetas bakalaureusekraadiga ülikooli.

Klubimaja haridusprogrammi raames toimus eestikeelne arvutiõpe, mida viis läbi õpetaja väljaspoolt klubimaja; venekeelne arvutiõpe, mida viis läbi klubiliige; eesti keele tund, mida viis läbi klubiliige; inglise keele tund, mida viis läbi õpetaja väljaspoolt klubimaja ja vene keele tund, mida viis läbi klubiliige. Aasta jooksul toimus 36 arvutitundi ja 147 keelegruppi.

Klubimajas toimus 65 erinevat sündmust, mille läbiviimine oli kontoriüksuse ülesanne. Kõige populaarsemad grupid olid muusikaring (keskmine osalus 9 inimest iga kord) loovusrühm (keskmine osalus samuti 9 inimest). Toimus 5 Skype'i kõnet teiste klubimajadega (3 Soomega, 1 Norraga, 1 Londoniga). Klubimaja käis Vormsi saarel kahepäevasel ekskursioonil, kus osales 25 inimest. 10 liiget ning 3 töötajat külastasid kevadel kahte Soome klubimaja.

Klubimaja külastasid 6 tudengit Hollandist, 55 tudengit Tallinna ülikoolist, Soome klubimajast 5 inimest, Pärnu kutsehariduskeskusest 15 inimest, Astangu Kutser rehabilitatsiooni Keskusest 4 inimest, 8 Norra tervishoiutöötajat. Kevadel toimus perepäev ning oktoobris lahtiste uste päev, kus osales 28 külalist.

Kontoriüksuses toimus töötajate vahetus. Alates 2019. aastast tegeleb kontoriüksus muu hulgas terve maja kuukokkuvõtetega ja uudiskirja väljaandmisega. Klubileht muudeti märkimisväärselt sisukamaks ja professionaalsemaks. Arendati klubimaja kuvandit ja tegeleti aktiivselt igapäevaste kontoriülesannetega (statistika, *reach out*, kuulutused jne).

Töö- ja koolitusüksuses toimus mitu kohtumist tööandjatega; loodi üksusele oma tutvustavad materjalid; parendati tööklubi ja töökoosolekuid; muudeti statistika kogumisviise; koliti suuremasse ruumi; loodi oma taaskasutustuba, kus liikmed endale tasuta riideid võtta saavad; loodi head kontaktid Uuskasutuskeskusega, kellega on töös mitme üleminekutöökoha loomine.

Köögiüksuse olulisemad arengud olid kahe töötajaga töökorralduse sisseseadmine alates aprillist ning tasakaalustatud toitumise reeglite jälgimine igapäevases toiduvalmistamises. Tervisliku toitumise projekti käigus toimus koolitus ja valmis retseptikogumik.

Projektid

Kirjutasime kolm projekti, millest kaks said rahastuse ja ühe rahastusotsus selgub 2020. aasta alguses. Hasartmängu maksude laekumisest saadud toetuse eest osales klubimaja rahvusvahelisel klubimajade seminaril ning kahlenädalasel baaskoolitusel. Tallinna Sotsiaal- ja Tervishoiuametilt saadud toetuse eest tegime koostööd toitumisenõustajatega eesmärgiga tasakaalustada klubimaja igapäevast toiduvalikut. Aasta lõpus esitasime Innovele uudsete lahenduste väljatöötamise ja elluviimise põhitoetuse taotlusvooru projekt eesmärgiga luua eraldi klubimaja teenus.

Septembris käis kolmeliikmeline meeskond klubimajast Norras rahvusvahelisel klubimajade seminaril. Seminaril esinesime 400 inimese ees ettekandega meie klubimaja eduloost.

Aasta lõpus osales klubimajast kolmeliikmeline meeskond ja TVTK direktor Londonis, Mosaici klubimajas kahlenädalasel klubimajade baaskoolitusel.

Uurimused

Klubimaja viis oma liikmete hulgas läbi kaks rahulolu-uuringut: klubimaja töötajatega rahulolu kohta ja klubimaja efektiivsuse kohta. Uuringute eesmärk oli hinnata klubimaja töötajate tööstiili vastavust rahvusvahelistele klubimaja standarditele ja klubimaja tegevuste vastavust liikmete ootustele. 2020. aasta suvel viiakse läbi kordusuuring, et võrrelda tulemusi.

5. Personalitöö

2019. aastal töötas TVTK-s töölepingu alusel 63 töötajat, neist 45 täiskoormusega. Lisaks oli teenuste pakkumisega hõivatud 77 käsunduslepingu alusel töötavat inimest, sh ka keskuse kliendid, kellelt tellisime erinevaid töid. Tööjõu voolavus oli 16%.

Jätkus hea koostöö Kaitseressursside Ametiga ning keskuse igapäevatöös lõi kaasa kaks asendusteenistajat. Praktikante oli enim Tallinna Tervishoiu Kõrgkoolist ja Tallinna Ülikoolist.

Arenguveestlused toimusid üksustes kõigi töötajatega, kes olid töötanud üle ühe aasta, v.a juhtkonna liikmetega (see oli tingitud sellest, et novembris vahetus TVTK juht). Arenguveestluste põhjal tehtud kokkuvõttest nähtub, et töötajad läbisid 181 koolitust, millest nende hinnangul ei olnud tulemuslikud 3-4 koolitust.

Klienditöötajad said grupisupervisiooni aastas kokku 138 tundi ja lisaks 38 tundi individuaalset supervisiooni. Individuaalseid tööjuhendamisi viidi läbi tugikodus 4 korda aastas iga töötajaga, Lasnamäe tegevuskeskuses üks kord aastas iga töötajaga, Haabersti klubimajas üks kord kuus kõigi töötajatega ning kogukonnatöömeeskonnas iga töötajaga vähemalt üks kord üle kuu.

Aasta alguses toimusid meie arenduspäevad, kus tegime eelmise aasta kokkuvõtteid ja planeerisime uue aasta tegevusi. Suvel külastasime Vormsi saart ning hilissügisel toimus pidulik töötajate tunnustamine. Asutusesisesed koolitused olid töökiusamise ja kvaliteedi hindamise teemadel.

Metoodiliste juhendamiste statistika

Aasta jooksul toimus regulaarselt metoodiline (CARE) klienditöö juhendamine. Töötajatel oli võimalik registreerida end kahte gruppi ning mõlema grupiga toimus aasta jooksul 7 juhendamist.

Juhendamistel osales kokku 17 keskuse töötajat.

6. Väliskommunikatsioon

Tegevused vaimse tervise valdkonna arendamisel ja õigusloome ettevalmistamisel

2016. aastal alustasime projekti "Skisofreeniasse esmahaigestunute integreeritud teenusekorralduse integreeritud mudeli metoodiline kirjeldamine ning ettepanekute tegemine mudeli täiendamiseks". Selle projekti tulemusena jõudis 2019. aastal sotsiaalhoolekande seaduse muutmise eelnõusse ka vastav punkt, mis lubab esmakordselt esmahaigestunutel kohe, ainult ravimeeskonna hinnangu alusel jätkata rehabiliteerivate teenustega. Seadusemuudatus jõustub ilmselt 2020. aastal.

Toetajaliikmena osalesime Erihoolekandeteenuste Pakkujate Liidu töös ning selle kaudu panustasime mitmesse erihoolekannet edendavasse tegevusse, sh osalesime Sotsiaalministeeriumi töögrupis kvaliteedijuhisele toetuva enesehindamisvahendi välja töötamisel.

Huvigruppide teadlikkuse tõstmine

Traditsiooniline keskuse lahtiste uste nädal toimus vaimse tervise kuul, oktoobris. Nädala jooksul said huvilised külastada kõiki meie üksusi, tutvuda teenustega ning kuulata kogemuslugusid. Huvi lahtiste uste nädala vastu on endiselt suur, kokku külastas meie erinevaid üksusi 130 inimest: nende hulgas nii

koostööpartnereid, tudengeid, klientide lähedasi kui ka esmakordselt uudistama tulnud. Külalisi jagus ka Tallinnast väljastpoolt.

10. oktoobril osalesime juba 5. korda Rahvusraamatukogus Eesti Vaimse Tervise ja Heaolu Koalitsiooni (VATEK) korraldatud vaimse tervise messil. Messil teavitatakse laiemat avalikkust vaimse tervise teemadest ning vaimse tervise organisatsioonid üle Eesti saavad oma teenuseid tutvustada. Seekordse messi teema oli suitsiidide ennetus.

Olime kohal Sokos hotell Viru konverentsikeskuses toimunud linnade ja valdade päevadel ning tervisemessil Tallinn liigub! Vabaduse väljakul.

2018. a tegime esmased kokkulepped koostööks Tallinna perearstidega, koostöö jätkus 2019. aastal. Aprillis kohtusime Tallinna Perearstide Seltsi juhatuse esinaise ja liikmetega ning planeerisime koostöös Tallinna Sotsiaal- ja Tervishoiuametiga perearstide ja õdede infopäeva. Infopäev toimus septembris Tallinna Kiirabi konverentsisaalis, kus teiste Tallinna sotsiaalhoolekande asutuste kõrval tegime ka oma keskust tutvustava ettekande. Seminaril osales üle 100 perearsti ja õe Tallinna erinevatest perearstikeskustest. Seminaril jäi kõlama mõte, et vaja on parandada perearstide ja psühhiaatrie koostööd.

Lisaks kutsuti meid esinema Eesti Sotsiaaltöö Assotsiatsiooni aastakonverentsile teemal “Kuidas teisi aidates ise vaimselt terveks jääda?”, kus osales ligi 150 inimest üle Eesti.

Koolitused huvigruppidele

Sügissemestril viisime juba kolmandat aastat Tallinna Tervishoiu Kõrgkooli (TTK) vaimse tervise õenduse magistriõppe tudengitele läbi mooduli “Kogukonnatöö ja psühhosotsiaalne rehabilitatsioon”, mis on osa üldainest “Psühhiaatria”. Moodul koosnes nii teoreetilist tausta andvatest loengutest kui ka tutvumisest meie teenustega keskuses kohapeal. Ka selle aasta kogemus kinnitas, et sellises vormis läbiviidav õpe tõhustab oluliselt meditsiini- ja sotsiaalvaldkonna koostööd, aidates kinnistada psühhosotsiaalse rehabilitatsiooni kui psühhiaatrilise ravi loomulikku ja lahutamatu osa.

Lisaks tegime päevase koolituse psühhikahäiretest, psühhiaatrilistest ravimitest ja psühhikahäiretega inimestele mõeldud teenustest Astangu Kutserehabilitatsiooni Keskuse töötajatele. Tagasiside koolitusele oli väga hea.

Kaks venekeelset vaimse tervise koolitust tellis meilt Ida-Viru Omavalitsuste Liit. Mustamäe Gümnaasiumi õpilastele käis esinemas kogemusnõustaja Madis Laos, Haapsalu Gümnaasiumi õpilased said osa vaimse tervise tunnist, mille viisime läbi programmi Tagasi Kooli raames.

Eesti Noorteühenduste Liidu suvekoolis sisustasime koostöös Eesti Puuetega Inimeste Koja juhiga erivajadusega inimeste teemalise töötoa, kus osales ka meie kogemusnõustaja.

Koostöökohtumised

Nagu eelmistelgi aastatel, oli ka 2019. aastal fookuses hea koostöö hoidmine ja tõhustamine psühhiaatriakliinikuga. Kohtusime kliiniku 5. ehk vastuvõtuosakonnaga, arutamaks haiglaravile suunamise protsessi. Meie keskuses toimusid kohtumised kliiniku 4. osakonna töötajatega ning veebruaris külastas meid psühhiaatriapolikliiniku personal eesotsas polikliiniku juhiga. Pelguranna noortemajas esmahaigestunutele pakutavate teenustega käis tutvumas kliiniku esmaste psühhoside integratiivravi osakond eesotsas osakonna juhiga.

Detsembris kohtusime PERHi psühhiaatriakliiniku juhi ja õendusjuhiga. Kohtumise eesmärk oli info vahetamine ja selle kaudu koostöö tõhustamine psühhiaatriakliiniku arstide ja õdede ning meie keskuse vahel, kliiniku patsientide sujuv seostamine meie teenustega ning koostöökokkuleppe uuendamine.

Traditsiooniliselt tegime oma teenuseid ja teenuste tulemuslikkust tutvustava ettekanne Regionaalhaigla Psühhiaatrikliiniku kliinisel konverentsil, kus osales pea kogu kliiniku kollektiiv.

Lisaks toimusid kohtumised nelja linnaosa sotsiaalhoolekande osakondadega: Nõmme, Haabersti, Kesklinn ja Kristiine. Detsembris osalesime Nõmme Linnaosakogu komisjoni koosolekul, kus tutvustasime plaanitava Tugikodu laienduse Mai maja tegevusi.

Siseministeeriumiga kohtusime arutamaks võõrkeelt rääkivatele inimestele vaimse tervise teenuste pakkumise võimalusi Eestis. Teema on järjest aktuaalsem, kuid võõrkeeles professionaalset teenust pakkuda suutvaid spetsialiste väga vähe. Tallinna Vaimse Tervise Keskus on üks väheseid, kus psühholoogilist nõustamist ja teraapiat saab ka inglise keeles, kuid ilmselgelt ei ole see piisav.

Veebruaris jagasime oma kogemusi ühisel kohtumisel Tallinna Sotsiaaltöö Keskusega, kus tutvustasime mõlema asutuse hindamismetoodikaid ja -vorme.

Olime taas avatud kõigile, kes soovisid meie keskusega tutvuma tulla. Ka 2019. aasta oli väga külalisterohke, meid külastati nii Eestist kui ka välismaalt. Meie tööga käisid tutvumas üliõpilased ja õppejõud Hollandist ja Norrast, ligi 60 sotsiaaltöö üliõpilast Tallinna Ülikoolist; vaimse tervise spetsialistid Soomest; kohaliku omavalitsuse töötajad Saaremaalt ning spetsialistid Haapsalu Kutsehariduskeskusest ning Lasnamäe noortekeskusest grupp noori. Külas käisid meil ka noorte vaimse tervisega tegelev Peasja meeskond ning Tervise Arengu Instituudi narkoennetuskeskuse töötajad.

Meie üksuste juhid ja juhtkond külastas Pärnu haigla sotsiaalravikeskust ja psüühikahäirega inimeste päevakeskust, et vahetada kogemusi rehabilitatsiooni- ja erihoolekandeteenuste pakkumise osas.

Koostöökohtumistel küsime partneritelt ka tagasisidet oma teenustele. Koostööpartnerid on andnud meie teenustele hea või väga hea hinnangu. Psühhiaatrikliiniku arstid ja õed hindavad teenuste puhul eelkõige raviprotsessile kaasaitamist ning seda, et inimene ei pea haiglaravilt lahkudes jääma ilma professionaalse abita. Positiivsena on mainitud ka meie järjepidevust, usaldusväärsust, töötajate professionaalsust, väga heal tasemel juhtimist, pidevat arengut ja klientide tegelikele vajadustele suunatust.

Üliõpilased ja (välis)külalised on kiitnud meie hubaseid ruume, laia teenustepaketti, sõbralikke ja professionaalseid töötajaid, kliendikesksust, jõustavat töömetoodikat ning uuendusmeelsust.

Kirjalik tagasisideküsitlus koostööpartnerite hulgas on plaanis läbi viia 2020. aastal.

Meediakajastused

Meediakajastusi oli 2019. aastal kaheksa. Eestikeelsetest meediakanalistest kajastasid meie tegemisi Eesti televisioon (saade "Iseolemine" ning sotsiaaltöötajate päeva puhul keskuse juhi Merike Maido intervjuu Terevisioonis); portaali Delfi kajastas Tugikodu renoveerimist ning Pelguranna noortemaja valmimist; Geenius Meediale andsime intervjuu psühhiaatrilise abi kättesaadavuse kohta. Venekeelsetest meediakanalistest kajastasid Raadio 4 ja ETV+ lahtiste uste nädalat. Ajakirjas Sotsiaaltöö ilmus TVTK kvaliteedijuhi artikkel kvaliteedisüsteemi rakendamisest.

Koduleht ja sotsiaalmeedia

Kodulehele lisasime suurima muudatusena karjäärilehe. See tulenes sellest, et 2019. aastal võtsime varasemast jõulisemalt fookusesse Tallinna Vaimse Tervise Keskuse kui tööandja teema. Kodulehe uudisterubriigis kajastasime regulaarselt kõiki olulisemaid asutusega seotud tegevusi.

Jätkasime aktiivset tegevust ka Facebookis, kus sel aastal ületasime ka 1000 jälgija piiri. Postitusi tegime keskmiselt kaks korda kuus ning populaarseimad postitused jõudsid üle 7000 inimeseni. Meie disainituba Tiivas alustas samuti tegevust Facebookis ning see on toodete turustamisele palju kaasa aidanud.

7. 2020. aasta arengusuunad

Tallinna Vaimse Tervise Keskuse 2020. aasta olulisemad tegevused strateegiliste eesmärkide elluviimisel on:

1. Keskuse arengustrateegia loomine lähtudes Tallinna linna täisealiste inimeste vajadustest, kes on haigestunud psühhikahäiresse. Eelisarendamist vajavad valdkonnad:
  - erihoolekande- ja rehabilitatsiooniteenuste raames inimese tegevus- ja töövõime arendamine, et pakkuda lisaks igapäevasele toele ka süsteemset tuge tööellu suundumisel või töö säilitamisel. Laiapõhjalisema koostöö loomine tööandjatega, nõustades neid töökeskkonna sobivaks kohandamisel ja psüühilise erivajadusega inimese töökollektiivi paremal sulandumisel.
  - tegevusteraapia valdkonna laiapõhjalisem arendamine, luues tegevusterapeutide meeskonnale sobivate ruumide ja vahendite näol paremad erialaste oskuste rakendamise võimalused. See võimaldaks omakorda pakkuda psühhikahäirega klientidele struktureeritud ja eesmärgistatud tegevusi, mis arendavad nende igapäeva-, eneseregulatsiooni ja sotsiaalseid oskuseid ning toetavad psüühikahäirest taastumist sedavõrd, et inimene saab panustada ühiskonnaellu ning olla tööturul aktiivne.
2. Vaimse tervise häiretega noorukitele (vanuses 16-24) teenuse pakkumine koostöös nooruki võrgustiku, haridus- ja tervishoiuasutustega. Noortele suunatud teenuste väljaarendamine, mis toetab noort üleminekueas ja hoiab ära täiskasvanueas avalduvad kroonilised psüühika- ja käitumishäireid.
3. Haabresti klubimaja nn madala sisenemisbarjääriga teenuse katsetamine Innove sotsiaalvaldkonna innovatsioonile suunatud projekti toel. Aastase projekti eesmärk on kaasata vähemalt 40 uut klubimaja liiget SKA-s hindamas käimiset ja ilma nende suunamisotsuseta. Eesmärk on hinnata, kas ilma riiklike hindamis-, teenusmahu- ja 1/10 töötaja-kliendi suhet reguleerivate nõueteta on teenus kättesaadav suuremale hulgale inimestele, vastab paremini inimeste vajadustele ning on tõhusam kui praegu erihoolekandeteenuse raames osutatav klubimaja teenus.
4. Keskuse personalistrateegia uuendamise käivitamine koos keskuse meeskonnaga ja Tallinna Sotsiaal- ja Tervishoiuametiga, et juhtimine, palga- ja motivatsioonisüsteem oleks paremini seotud keskuse uuendatud arengustrateegiaga.